

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-41

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-46/594-263

Karar Tarihi : 18.07.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER : Hale GÜNDÜZ, Gülçin DERE, İbrahim Ethem SEZER

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : HSBC Bank A.Ş.

Temsilcisi: Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN

Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza 38/7-8 Balmumcu Beşiktaş/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: HSBC Bank A.Ş. ile Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. ve Allianz Sigorta A.Ş. arasında 24.04.2013 tarihinde imzalanan “Türkiye İçin Mühnasır Acentelik Sözleşmesi”ne bireysel muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.05.2013 tarih ve 2884 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 12.07.2013 tarih ve 2013-4-41/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasında sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(4) Bildirime konu “Mühnasır Distribütörlük Sözleşmesi Türkiye” (Sözleşme) ile HSBC Bank A.Ş. (HSBC), Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. (Allianz Hayat ve Emeklilik)’nin sunduğu hayat sigortası ve bireysel emeklilik ürünleri ile Allianz Sigorta A.Ş. (Allianz Sigorta)’nin kredi kartım güvende ürününün dağıtım konusunda mühnasır yetkili acente olarak; Allianz Hayat ve Emeklilik ile Allianz Sigorta ise söz konusu ürünlerin, HSBC dağıtım ağı aracılığıyla satışı konusunda mühnasır tedarikçi olarak atanmıştır. Söz konusu Sözleşme 10 yıl mühnasırlık içermektedir.

G.1. 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

(5) 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin açıklanmasına Dair Kılavuz (Kılavuz)’da, müvekkil hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelere ilişkin olarak acenteye getirilen sınırlamaların genellikle Kanun’un 4. maddesi kapsamında olmadıkları ve prensip olarak muafiyet rejiminin de konusunu oluşturmadıkları kabul edilmektedir. Bu çerçevede teşebbüsler arasındaki ilişkinin Kanun’un 4. maddesi kapsamında olup olmadığını belirleyen faktör, acentenin müvekkil tarafından atandığı faaliyetlerle ilgili olarak ticari veya mali bir risk alıp almaması olarak belirlenmiştir. Acentenin bir mali veya ticari risk taşımaması durumunda faaliyetlerinin müvekkil teşebbüsün faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirileceği, aksi halde, yani acentenin risk üstlenmesi durumunda, kendi yapmış olduğu yatırımların geri dönüşünü sağlayabilmesi için pazarlama stratejisini özgürce belirleyebilmesi gerektiği ve bu durumda, söz konusu sözleşmenin Kanun’un 4. maddesi kapsamına girebileceği ifade edilmektedir.

(6) Rekabet hukuku açısından acente ile bağımsız karar verebilen teşebbüs arasındaki ayırt edici unsurun, acentenin yükümlülüklerini yerine getirirken ticari ve mali riskin ne kadarını üstlendiği noktasında yattığı görülmektedir. Eğer acente kendi üzerine risk alıyorsa, fonksiyon itibarıyla bağımsız teşebbüslere yaklaşmakta ve rekabet kuralları açısından bağımsız

13-46/594-263

teşebbüs olarak değerlendirilmektedir. Hangi hallerde ticari acentenin risk üstlenildiğine örnek olarak aşağıdaki hususlar gösterilebilir:

- (7) - Ticari faaliyetleri süresince bağımsız bir tacir gibi davranması,
- İşleme ilgili ticari riskin acentenin üzerinde olması,
- Elinde sözleşme konusu mallardan minimum miktarda stok bulunması,
- Müşteriler için kendi hesabına olmak üzere ücretsiz servis hizmeti vermesi,
- Fiyatlar ve ticaret koşullarını belirleme yetkisi bulunması.
- (8) 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda ise sigorta acentesi, "*Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişi*" olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu tanım itibarıyla acentenin rekabet hukuku anlamında ticari ve mali risk üstlenmeyen bir yapı arz ettiği görülmektedir.
- (9) Taraflar arasında imzalanan bildirim konusu Sözleşme ile acente olarak atanan HSBC'nin ticari veya mali risk üstlenip üstlenmediği konusunda aşağıdaki sözleşme maddeleri dikkate alınmıştır.
- (10) Sözleşme'nin 9.7. maddesinde, Allianz ürünlerinin banka sigortacılığı aracılığıyla satışı sonucu Allianz Hayat ve Emeklilik ile Allianz Sigorta tarafından HSBC'ye komisyon ödemesi yapılacağı düzenlenmiştir. Sözleşme'nin 9.9. maddesinde, komisyon miktarının acente bankanın işbirliği yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için yapacağı masrafları da kapsayacağı belirtilmiştir.
- (11) Sözleşme'nin 13. maddesinde, sigorta sözleşmelerine ilişkin ödemelerin tespiti tahakkuku ve yürütülmesi yükümlülüğünün bulunduğu tarafa bakıldığında söz konusu yükümlülüğün Allianz'a ait olduğu görülmektedir.
- (12) Sözleşme'nin 14. maddesinde düzenlenen yeni ürün geliştirilmesine ilişkin hüküm kapsamında, ürünlerin fiyatlandırma ve ürün şartlarının belirlenmesinde münhasıran Allianz'ın yetkili olduğu görülmektedir.
- (13) Sözleşme ile HSBC, sözleşme konusu ürünlerin pazarlanması ve satımı için Allianz Hayat ve Emeklilik ve Allianz Sigorta ile işbirliği yaparak müşterilere satış yapmayı ve sigorta primlerini tahsil etmeyi üstlenmektedir. Bunun dışında, ticari ve mali riskler Allianz tarafından üstlenilmektedir. Bu çerçevede, bildirim konu acentelik sözleşmesinin, müvekkil hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelere ilişkin olarak acenteye getirilen sınırlamalar bakımından Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmayan bir sözleşme olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (14) Bununla birlikte, bildirim konusu acentelik sözleşmesinde münhasırlık ve rekabet yasağı ile ilgili çeşitli hükümler yer almaktadır.
- (15) Sözleşme'nin 22.4. maddesi kapsamında, HSBC'nin banka sigortacılığı müşterilerine yapılacak satışların münhasıran HSBC tarafından yapılacağına ilişkin düzenleme getirilmiş ve bu düzenlemenin istisnaları¹ Sözleşme'nin 22.5 maddesinde düzenlenmiştir.
- (16) Bildirim konusu Sözleşme'deki bir takım hükümler ile de sözleşme konusu ürünlerle ilgili olarak HSBC'nin rakip sigorta şirketleri ile çalışması sözleşme süresince kısıtlanmıştır. Bu hükümlere göre, 5. madde kapsamında sözleşmenin başlangıcından feshine kadar sözleşmenin 6.² ve 29.³ maddesi kapsamında izin verilenler dışında HSBC'nin doğrudan ya

¹ (TİCARİ SIR)

² Münhasırlığın askıya alındığı haller sayılmıştır.

³ Mücbir sebeplere ilişkin hüküm yer almaktadır.

13-46/594-263

da dolaylı olarak bölge içerisindeki banka sigortacılığı müşterilerine dağıtım kanalları aracılığıyla ya da sözleşmenin (b)(i) maddesinden (iv) maddesine kadar tanımlanan banka satışı kapsamındaki yöntemlerle Allianz ürünlerinden başka ürünleri satması veya başkalarıyla söz konusu ürünlere ilişkin faaliyet yürütmesi veya stratejik işbirliğine girmesi kısıtlanmaktadır. Söz konusu hüküm ile birlikte HSBC'ye bu süre zarfında rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmiş olduğu görülmektedir.

- (17) Bundan başka bildirim konu Sözleşme incelendiğinde dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğü doğuran düzenlemelerin olduğu görülmektedir. Buna ilişkin sözleşme hükümlerine aşağıda yer verilmiştir.
- (18) Bildirim konu Sözleşme'nin 28. maddesi kapsamında ise, 28.1.4. madde altında Allianz veya Allianz Grubu üyesinin 12 aydan uzun bir süreyle mevduat toplama ve kredi bankacılığı pazarında HSBC ve HSBC grubunun önemli rakibi haline gelmesi durumunda; 28.1.5 maddesinde ise, HSBC veya HSBC grubunun hayat sigortası faaliyet alanında Allianz veya Allianz Grubunun 12 aydan uzun süreyle önemli rakibi haline gelmesi durumunda, sözleşmenin sonlandırılacağı hükme bağlanmıştır.
- (19) Bildirim konu Sözleşme'nin 12.13. maddesi fesih sonrası yükümlülüklerle ilişkindir. Bu hüküm kapsamında taraflara sürenin bitimi sonrasında beş yıl boyunca, HSBC'ye bir banka sigortacılığı müşterisine Allianz ürünün iptali veya başka bir yolla sonlandırılması için veya herhangi bir sigortacıya devri için çağrıda bulunmama, zorlamama ve teşvik etmeme yükümlülüğü getirilmiştir.
- (20) Kılavuz'da, "... Ancak sözleşme sonrası rekabet yasağı da dahil olmak üzere rekabet etmeme yükümlülüğü markalar arası rekabet ile ilgilidir ve şayet sözleşme konusu mal veya hizmetlerin satıldığı ilgili pazarda kapama etkisine yol açıyorsa rekabeti sınırlayıcı etki doğurabilir ve sonuçta bu hüküm Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilir." açıklamasına yer verilmiştir.⁴ Dolayısıyla yukarıda aktarılan sözleşme maddelerinin rekabeti kısıtlayıcı olması nedeniyle bildirim konu anlaşmaya menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

G.2. 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği Bakımından Yapılan Değerlendirme

- (21) Taraflar arasındaki dikey ilişki nedeniyle bildirim konusu Sözleşme'nin öncelikle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (22) Allianz Hayat ve Emeklilik, hayat sigortası ile bireysel emeklilik branşlarında; HSBC ise, finansal hizmetler ve bankacılık sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu çerçevede değerlendirme hayat sigortası ve bireysel emeklilik ile bu alanların alt branşları ve banka sigortacılığı faaliyeti dikkate alınarak yapılmıştır.
- (23) Bankalar yaygın şube ağları, kredi kullanarak tüketim ya da yatırımda bulunacaklara ulaşmadaki stratejik konumları ve çoğu durumda kredi sürecinin içerdiği bürokrasinin yarattığı belirsizlikten yararlanarak belli bir sigorta ürününün kredi müşterisine pazarlanması aşamasında sahip oldukları imkanlar nedeniyle, sigorta şirketlerinin ürün kanallarında yer almaktadır. Mevcut dosya konusu bakımından, bankaların geniş bir müşteri kitlesine daha az maliyetle ulaşma ve çapraz satış yapma imkânları dolayısıyla diğer serbest acentelerden farklılaştıkları için banka sigortacılığı hizmetleri de benzer şekilde değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, dosya kapsamında HSBC'nin banka sigortacılığı hizmetlerine ilişkin payına yönelik analizlere de yer verilmesi uygun görülmüştür.⁵

⁴ Kılavuz'da ayrıca "Yukarıda sayılan ve benzeri mali veya ticari risklere müvekkil katlınsa dahi, acentelik anlaşması rekabeti sınırlayıcı işbirliği yapılmasına yardımcı oluyorsa Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilir. Bu durum, özellikle, birkaç müvekkilin aynı acenteyi kullandığı ve acente aracılığı ile önemli bilgileri birbirlerine aktardıkları zaman ortaya çıkabilir." denilerek, acentelik anlaşmalarının rekabeti sınırlayıcı bir işbirliğine yol açması halinde de Kanun kapsamına gireceği belirtilmektedir.

⁵ Aynı yönde bkz. Kurulun 14.09.2011 tarih ve 11-47/1165-411 sayılı kararı.

13-46/594-263

- (24) Bildirim Formu'nda yer verilen bilgilere göre, Allianz Hayat ve Emeklilik'in, 2012 yılı sonu itibarıyla hayat sigortaları pazarındaki payı (.....); HSBC'nin ise banka sigortacılığı pazarında hayat sigortası ürünlerinin satışından elde ettiği pazar payı (.....); bireysel emeklilik sözleşmelerinden elde ettiği pazar payı ise (.....). Bu çerçevede, pazar paylarının 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %40 eşiğinin altında olduğu anlaşılmaktadır.
- (25) Öte yandan, Tebliğ'in 5. maddesine göre, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerine Tebliğ ile sağlanan muafiyet uygulanamamaktadır.
- (26) Bildirime konu Sözleşme ile HSBC, Allianz Hayat ve Emeklilik ile Allianz Sigorta'nın sigorta acentesi olarak atanmakta ve HSBC, şube ağı vasıtasıyla Sözleşme kapsamında belirlenmiş olan hayat sigortası, bireysel emeklilik ve Allianz Sigorta'nın kredi kartım güvende ürünlerini münhasıran dağıtmayı taahhüt etmektedir. Bununla birlikte Allianz Hayat ve Emeklilik ile Allianz Sigorta sözleşme süresince ürünlerini münhasıran HSBC vasıtasıyla dağıtma taahhüdünde bulunmamaktadır. Sözleşme'nin 22.4. maddesinde, HSBC'nin banka sigortacılığı müşterilerine yapılacak satışların münhasıran HSBC tarafından yapılacağına ilişkin düzenleme getirilmiş ve bu düzenlemenin istisnalarına Sözleşme'nin 22.5. maddesinde yer verilmiştir.
- (27) Bildirim konusu Sözleşme'deki bir takım hükümler ile de sözleşme konusu ürünlerle ilgili olarak HSBC'nin rakip sigorta şirketleri ile çalışması sözleşme süresince kısıtlanmıştır. Yukarıda yer verilen bu hükümlere göre, Sözleşme'nin 6. ve 29. maddesi kapsamında izin verilen durumlar dışında, HSBC'nin Allianz ürünlerinden başka ürünleri satması veya başkalarıyla söz konusu ürünlere ilişkin faaliyet yürütmesi veya stratejik işbirliğine girmesi kısıtlanmaktadır. Sözleşme süresinin 10 yıl olduğu da dikkate alındığında, söz konusu hüküm ile birlikte HSBC'ye bu süre zarfında rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmiş olduğu görülmektedir.
- (28) Bildirime konu Sözleşme'nin 12.13. maddesi fesih sonrası yükümlülüklerle ilişkindir. Bu hüküm kapsamında sözleşme süresinin bitiminden itibaren beş yıl boyunca her iki tarafa da sözleşme konusu ürünlere ilişkin olarak, HSBC'nin banka sigortacılığı müşterilerini açıkça veya kasten bir Allianz ürününün iptali veya başka bir yolla sonlandırılması için veya herhangi bir sigortacıya devri için çağrıda bulunmama, zorlamama ve teşvik etmeme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu bağlamda söz konusu yükümlülük sözleşme sonrası getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü olarak değerlendirilebilecektir.
- (29) 4. maddesinde Sözleşme'nin süresi başlangıç tarihinden itibaren 10 yıl olarak belirlenmiştir. Anılan maddenin devamında sözleşme süresinin bitmesinden 12 ay öncesinde taraflar arasında sözleşmenin uzatılmasına ilişkin görüşmelerin yapılabileceği düzenlenmiştir. Bununla birlikte sözleşmede otomatik veya örtülü bir yenilenme mekanizmasına yer verilmemiştir.
- (30) Bu çerçevede süresinin 10 yıl olması ve sözleşme ile alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmiş olduğu dikkate alındığında, bildirim konusu sözleşmenin grup muafiyet hükümlerinden faydalanamayacağı anlaşılmaktadır.

G.3. Kanun'un 5. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme

- (31) Sözleşme ile HSBC'ye getirilen 10 yıl süreli rekabet yasağı ve sözleşmenin her iki tarafına da sözleşme bitiminden itibaren getirilen 5 yıl süreli banka müşterilerini ayartmama yükümlülüğü nedeniyle grup muafiyetinden faydalanamayan bildirim konusu acentelik sözleşmesinin, bireysel muafiyet açısından değerlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.
- (32) Sözleşme ile HSBC'nin 10 yıl boyunca başka sigorta şirketlerinin acenteliğini yapması engellenmektedir. Diğer bir deyişle HSBC'nin farklı sigorta şirketlerine sunabileceği hizmetler ilgili sözleşme ile sınırlandırılmaktadır. Öte yandan HSBC'ye getirilen rekabet yasağı sınırlı bir yasak olup Sözleşme'nin "Münhasırlığın Geri Alınacağı Durumlar, Sözleşme Tadilleri ve

13-46/594-263

Yükümlülüklerin Askıya Alınması" başlıklı 6. maddesi ile münhasırlığın askıya alınmasına ilişkin şartlara yer verilmiştir. Tarafların her ikisine de getirilen teşvik etmeme yükümlülüğü ise, sözleşme süresince elde edilen müşteri bilgileri dolayısıyla, her iki tarafın da sözleşme bitiminde birbirlerinin müşterisine yönelik yalnızca (bilinçli olarak doğrudan tarafların müşterilerine yönelik) aktif pazarlama yapmasını engellemeyi amaçlamaktadır. Anılan hüküm uyarınca HSBC, müşterilerine Allianz ürünlerinin iptali, vazgeçilmesi, feshi veya devri için açıkça talepte bulunulmadığı veya başka bir şekilde bu yönde teşvik edilmediği sürece, HSBC'nin anılan hüküm kapsamında getirilen sınırlamaya tabi olmaksızın herhangi bir ürünü müşterilere dağıtması mümkün olacaktır. Ayrıca Allianz'ın da, banka müşterilerinin verilerinin kullanımını içermeyen bir şekilde müşterilere yönelik pazarlama faaliyetinde bulunmasına imkân verilmektedir.

- (33) Herhangi bir rekabet kısıtlamasına bireysel muafiyet tanınması için aşağıda yer verilen iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması

- (34) Sigortacılık hizmetlerinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren bankalar sıklıkla dağıtım kanalında acente olarak yer almaktadır. Banka sigortacılığı olarak adlandırılan banka ve sigorta şirketleri arasındaki bu tür yakın ilişkiler ölçek ve kapsam ekonomisine imkan sağladığı gibi her iki tarafın da diğerinin müşteri tabanına erişimini sağlaması, çapraz satış olanakları, diğer tarafın üstün marka imajından fayda elde edilmesi ve dağıtım açısından ileriye doğru dikey bütünleşme gibi kazanımlara neden olmaktadır.
- (35) Bildirim Formu'nda, Sözleşme'nin 5. maddesi kapsamında tanımlanan münhasır acentelik ilişkisi kapsamında Allianz Hayat ve Emeklilik ile Allianz Sigorta'nın anılan madde dahilinde tanımlanan ürünlerine odaklanılarak, HSBC ile yapılması öngörülen işbirliği ile bu ürünlerin pazarlanması ve satışına ilişkin yatırımların yapılması ve teknolojik gelişme sağlanarak, HSBC aracılığıyla toplanılacak pazar verileri doğrultusunda banka sigortacılığı müşterilerine verilen hizmette iyileştirme ve uzmanlaşmanın sağlanacağı ve uzun vadeli çalışma ortamının yaratacağı istikrar sayesinde yatırımların artacağı ifade edilmiştir.
- (36) Bu çerçevede bildirim konusu Sözleşme ile tek bir sigorta şirketinin ürünlerine odaklanılarak, o konuda daha fazla teknolojik ve kurumsal yatırım yapılması sağlanacak, bu da nihai olarak tüketicilere sağlanan hizmetlerin iyileştirilmesine yol açacaktır.
- (37) Bu itibarla inceleme konusu işlemin, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine uygun düştüğü değerlendirilmektedir.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (38) Taraflarca yapılan açıklamalarda, sözleşme ile planlanan uzun dönemli çalışmanın beraberinde getireceği uzmanlaşmaya paralel olarak tüketici ihtiyaçlarına daha sağlıklı cevap verilebileceği, Allianz'ın tecrübelerinden ve yapacağı yatırımlardan faydalanılarak müşterilere yeni çözümler üretileceği, daha fazla teknolojik ve kurumsal yatırım sayesinde tüketicilere verilen hizmette iyileştirmeler sağlanabileceği HSBC müşterilerinin de daha kapsamlı sigortacılık ürünlerine kavuşabileceği ifade edilmiştir. Bu itibarla inceleme konusu işlemde, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan koşulun da sağlandığı anlaşılmaktadır.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (39) Bildirim Formu'nda yer verilen bilgilere göre, Allianz Hayat ve Emeklilik'in hayat sigortası pazarındaki payı 2012 yılında (.....), 2011 yılında (.....), 2010 yılında ise (.....). Anılan teşebbüsün bireysel emeklilik pazarındaki payı 2010 yılında (.....), 2011 yılında (.....), 2012 yılında ise (.....). HSBC'nin hayat sigortalarından elde ettiği pazar payı (.....), bireysel emeklilik sözleşmelerinden elde ettiği pazar payı ise (.....).

13-46/594-263

- (40) Sigorta sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin son 3 yıla ait pazar paylarına göre, hem HSBC'nin hem de Allianz Hayat ve Emeklilik'in ilgili alanlardaki pazar payı oldukça sınırlıdır. Dolayısıyla gerek HSBC'nin gerek Allianz Hayat ve Emeklilik'in ilgili alanlardaki pazar payı (.....) altında olduğundan, Sözleşme rekabeti sınırlayıcı bir etkiye yol açmayacaktır.
- (41) Bankaların tüm satış kanallarının pazar paylarına bakıldığında, hayat sigortacılığında banka yoluyla dağıtımın öneminin büyük olduğu görülmektedir. Hayat sigortalarının yaklaşık %77'si bankalar kanalı ile dağıtılmakta olup, bu banka sigortacılığının paralel ağlarla kapatılması konusunu gündeme getirmektedir. Belirli türden dikey anlaşmaların oluşturduğu paralel ağlar ilgili pazarın %50'sinden fazlasını kapsıyorsa veya anlaşmanın Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkilere sahip olduğu tespit ediliyorsa, Kurulun çıkaracağı bir tebliğ ile ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren dikey anlaşmaları grup muafiyetinin dışına çıkarması veya belirli bir anlaşma için muafiyeti geri alabilmesi her zaman için mümkündür.
- (42) Öte yandan, kredilerle ilgili sigortalarda acentelerin tüketicinin seçim özgürlüğünü engellemesi yasaktır⁶. Kredi teminatlarının sigortalanması söz konusu olduğunda tüketicilerin seçim hakkı bulunmaktadır. Bu çerçevede, tüketici dilerse HSBC'nin çalıştığı sigorta şirketi ile dilerse diğer bir sigorta şirketi ile çalışmakta serbesttir. Ayrıca kredi piyasasında da hakim durum olmadığı için herhangi bir bankadan kredi alamayan bir tüketicinin, diğer bir bankaya geçmesinin önünde ciddi bir engel bulunmamaktadır.
- (43) Belirtilen hususlar çerçevesinde incelemeye konu sözleşmenin pazarın kapatılmasına önemli katkısının olmayacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bildirim konu anlaşma sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı değerlendirilmesine ulaşılmıştır.
- (44) **d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması**
- (45) Bildirim konusu anlaşmada HSBC'ye getirilen 10 yıl süreli rekabet yasağının yaratacağı muhtemel rekabet karşıtı etkiler, pazarın rakip sigorta şirketlerine kapatılması ve/veya marka içi rekabetin ortadan kalkmasıdır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi arttıkça daha büyük ölçüde bir pazar kapatma etkisi doğacaktır. Dikey anlaşmalarda, hakim durumda olmayan teşebbüsler arasında bir ila beş yıl arasında getirilen rekabet yasakları piyasadaki rekabet düzeyinde yarattıkları olumsuz etkileri dengeleyecek olumlu etkilerin varlığı durumunda makul kabul edilirken, beş yıldan uzun süreli rekabet etmeme yükümlülükleri ise çoğu yatırım türü açısından iddia edilen etkinlikleri gerçekleştirmek için zorunlu veya yaratılan pazar kapatma etkisini telafi etmeye yetecek düzeyde kabul edilmemektedir. Bununla birlikte, sağlayıcı tarafından alıcıya özgü olarak yapılan yatırımların - sağlayıcının başka alıcılar için kullanamayacağı teçhizata veya eğitime yatırım yapması v.b.- korunması için rekabet yasağı getirilmesi halinde yatırımların geri dönüşünü sağlamaya yetecek kadar süre için, franchise anlaşmalarında olduğu gibi alıcı ve sağlayıcı arasında önemli bir know-how transferinin söz konusu olduğu durumlarda da anlaşmanın süresi boyunca rekabet yasağı getirilmesi dikey anlaşmanın yaratacağı etkinlikler bakımından makul karşılanabilmektedir.
- (46) Mevcut dosya bakımından da olası piyasa kapaması etkisinin; piyasa yapısı ve tarafların pazar payı dikkate alındığında göz ardı edilebilecek seviyede olduğu, söz konusu pazar payları nedeniyle, marka içi rekabetteki sınırlamaların piyasadaki rekabet seviyesi üzerinde önemli bir etki yaratmayacağı 10 yıllık münhasırlık döneminin HSBC'nin Allianz ile olan acentelik sözleşmesinden yeterli miktarda getiri sağlaması için gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca, ilgili pazarlarda markalar arası rekabetin önemli düzeyde bulunduğu,

⁶ 17.01.2009 tarih ve 27113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği'nin "İyiniyet" başlıklı 10. maddesine göre, zorunlu veya ihtiyari sigortalarda, kredi kullanan kişinin sigorta şirketini seçme hakkı sınırlandırılmaz. Sigorta sözleşmesine veya kredi sözleşmesine sigortanın belirli bir sigorta şirketine yaptırılmasına ilişkin konan her türlü şart hükümsüzdür.

13-46/594-263

görelî yoğunlaşmanın düşük olduğu ve HSBC'nin banka sigortacılığı hizmetlerindeki pazar payının da düşük seviyelerde olduğu dikkate alındığında, sözleşmelerde yer verilen 10 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün makul olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

- (47) Öte yandan, Sözleşme'nin 12.13. maddesi ile tarafların birbiri üzerine getirmiş olduğu sözleşmenin bitiminden itibaren beş yıl süren teşvik etmeme yükümlülüğüne ilişkin hüküm incelendiğinde, HSBC'nin, müşterilerine Allianz ürünlerinin iptali, vazgeçilmesi, feshi veya devri için açıkça talepte bulunulmadığı veya başka bir şekilde bu yönde teşvik edilmediği sürece, anılan hüküm kapsamında getirilen sınırlamaya tabi olmaksızın herhangi bir ürünü müşterilere dağıtmasının mümkün olacağı anlaşılmaktadır. Ayrıca Allianz'ın da, banka müşteri verilerinin kullanımını içermeyen bir şekilde müşterilere yönelik pazarlama faaliyetinde bulunmasına imkan tanınmaktadır. Bu kapsamda anılan hüküm kapsamında getirilen kısıtlamanın da makul olduğu kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (48) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, HSBC Bank A.Ş. ile Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. ve Allianz Sigorta A.Ş. arasında 24.04.2013 tarihinde imzalanan "Türkiye İçin Münhasır Acentelik Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.